

[Tredje næstformand]

måde for løsning af den store opgave, der skal løses af Grønlands landsting.

(Medlemmerne rejste sig).

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af postloven.

(Lovforslag nr. L 77. Fremsat 10//11 78).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Normann Andersen (S):

Når ministeren for offentlige arbejder fremsætter forslag om en portoforhøjelse i lovforslag nr. 77, er det i og for sig kun en fortsættelse af den linje, folketinget for år tilbage fastlagde, at postsiden i P & T økonomisk skulle hvile i sig selv.

Man kan selvfølgelig beklage, at det bliver dyrere at fremsende breve, men på den anden side er Danmark stadig væk i den billigste del af skalaen, når det drejer sig om brevtransport.

Men nu er linjen lagt, og jeg bliver derfor nødsaget til at fremføre, at når man stiller krav om en ligevægt i indtægter og udgifter for postsektorens vedkommende, kan dette kun ske gennem en forhøjelse af portoen, idet gennemførte rationaliseringsbestræbelser er ført så vidt, at der ikke er mere at hente, uden at det skader etaten og det personale, der er ansat til at udføre de opgaver, vi som samfund pålægger dem at gennemføre. Endvidere må jeg erindre om, at antallet af husstande og dermed også afleveringssteder gennem de sidste år har været stigende og dermed yderligere har belastet omkostningerne.

Man plejer at tage en almen diskussion omkring post- og telegrafvæsenet, når man behandler lovforslag om portoforhøjelser, og det er næsten altid mere eller mindre kristiske bemærkninger, der fremkommer. Personlig ønsker jeg ikke at rejse nogen kritik, men der kunne måske være andre, der følte sig fristet dertil. Forinden vil jeg imidlertid gøre opmærksom på, at der gennem de seneste år har været et ret hårdt pres for at opnå besparelser, og dette pres har nok medført visse serviceforringelser. Skal vi fremover forbedre

på området, så må vi nok vise lidt tilbageholdenhed på dette felt, og jeg kan da også fastslå, at den foreslåede portoforhøjelse kan medvirke til, at yderligere forringelser kan undgås.

Jeg vil tro, de enkelte partier har forståelse for, at portostigningen er en nødvendighed, og vil tilsige deres støtte dertil. Dog kommer vi nok heller ikke denne gang uden om en diskussion vedrørende stigningerne i bladtaksterne, hvor der på nuværende tidspunkt er et underskud ved omdelingen af disse aviser og blade på ca. 200 mill. kr. Her vil jeg dog gerne bemærke, at der ved sidste ændring af postloven, der fandt sted pr. 1. november 1977, ligesom blev lagt en linje, idet der skete en forhøjelse af bladtaksterne svarende til ca. 1/10 af det daværende underskud. Denne linje fortsættes, og samme forslag forsøges gennemført i herværende lovforslag. Som før sagt skal postsektoren økonomisk hvile i sig selv med alle forsendesarter med i beregningerne, og da beregningsmetoden er forholdsvis mild, vil denne del af forslaget nok også kunne blive accepteret.

Jeg kan herefter tilsige ministeren mit partis positive indstilling og velvillige behandling i udvalget.

Glensgård (FP):

Det er en gavnlige ting at få indtægter og udgifter til at balancere. Måske skulle man endda overveje at få en positiv balance; det er således, at post- og telegrafvæsenet, DSB og andre § 2-virksomheder har haft en latterlig lav forrentning af den investerede kapital, så de står reelt – hvis vi sammenligner med en selvstændig virksomhed – i gæld til statskassen. En positiv balance i postvæsenets økonomi kunne derfor godt være at foretrække.

Vi vil godt under udvalgsarbejdet se nøje på en lang række portotakster.

Nu er det jo således, som socialdemokratiets ordfører, hr. Normann Andersen, nævnte, at vi én gang har taget stilling til, at vi skal have kigget på bladportotaksterne. Hr. Normann Andersen nævnte også, at vi havde besluttet, at forhøjelsen skulle udgøre ca. 1/10 af underskuddet, og det fortsætter i dette lovforslag. Nu er det ganske vist ikke sket i hans regeringstid, men jeg vil godt spørge

[Glensgård]

ministeren: hvordan kan der ske det, at vi får et stadig øget underskud på besørgelse af aviser? Da vi besluttede sidst det med tiendedelen af underskuddet, da talte vi om godt 100 mill. kr. i underskud; nu taler vi om 200 mill. kr., og det er altså sket i løbet af 3 år. Jeg vil godt spørge ministeren: hvordan kan det gå til, at folketinget beslutter sig til, at i løbet af en årrække skal aviserne selv betale deres porto, og derefter stiger underskuddet så kolossalt, som det har gjort. Hvad er baggrunden? Har det kikset hos P & T, eller har vi fået forkerte oplysninger for 3 år siden? Det nytter jo ikke noget, at vi stadig væk holder ved 1/10 af det oprindelige beløb, når underskuddet vokser så kolossalt, som det gør. Vi er allerede nede på noget, der ligner 1/30 af underskuddet. Jeg synes altså, vi skal have styr på disse ting.

Den socialdemokratiske ordfører nævnte, at vi skulle have balance inden for de enkelte grene af forsendelser. Det er nyt for mig, at socialdemokratiet indtager den stilling. Jeg vil godt spørge, om det gælder alle forsendelser, for det vil give helt, helt andre portotakster end dem, vi kender til i dag. Eksempelvis vil underskuddet på de adresseløse forsendelser, som altså er et tilskud til Magasin du Nord, og hvem der ellers benytter sig af dem, blive fjernet. Jeg vil godt spørge hr. Normann Andersen, om det er således, at vi skal gå ud fra, at det også gælder for de erhvervsvirksomheder, der benytter sig af en fordelagtig takstpolitik.

Til sidst skal jeg stille et ganske kort spørgsmål – nu da hr. Normann Andersen ligesom har lagt op til en almindelig P&T-debat. Er det således, at den nuværende trafikminister kan bekræfte, at postgirobanken ikke går i normal konkurrence med de danske banker? Kan ministeren bekræfte, at vi altså ikke får den tidligere trafik- og miljøministers tanker om en ny statsbank kørt igennem? Vi kender alle sammen den måde, P&T arbejder på; man har forholdsvis frie hænder, på grund af at det er en § 2-virksomhed. Jeg vil altså godt høre lidt om, hvad ministeren har tænkt sig til at gøre ved de tanker, som vi alle sammen ved eksisterer hos embedsmændene i P&T, og om ministeren er indstillet på, at de embedsmænd skal tøjres vedrørende postgirobanken.

Holmberg (V):

Det fremsatte forslag om ændring af postloven er jo meget traditionelt. Man kan sige, at forhøjelsen stort set følger prisudviklingen, altså en stigning på 8–10 pct. Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, ville underskuddet i finansåret 1977–78 have været 110 mill. kr. større uden den pr. 1. november 1977 gennemførte takstforhøjelse. Lovforslaget følger også den målsætning, som har været gældende i de senere år, at der skal være balance i postsektoren.

Jeg føler ikke her ved første behandling trang til at gå i enkeltheder med hensyn til de foreslåede takstforhøjelser på de enkelte områder. Der er jo ikke mange nydannelser heri. Der er dog enkelte forbedringer. Jeg tænker bl. a. her på § 28, som må være en forbedring for kunderne.

Jeg vil kort nævne en ting, som måske knap nok har relation til forslaget, men som det er naturligt at nævne, når vi drøfter forslag til ændring af postloven. Nu nævnte jeg før enkelte forbedringer, men desværre må vi konstatere en dårligere service i de senere åringer over for kunderne. Hvad det egentlig er, der er galt, er det meget svært at finde ud af. For nogle år siden kunne vi næsten sige til dem, der påstod, at de ikke havde fået et brev, som var sendt dagen i forvejen, at det havde de nok smidt væk selv. Det kan vi altså ikke påstå mere. Der sker ret store fejltagelser her. Hvor det egentlig er, det er galt, det ved jeg knap nok, og det er der måske ingen der ved.

Jeg så en undersøgelse i Berlingske Tiden- de for ikke så ualmindelig længe siden, hvor man gjorde opmærksom på de mange breve, der simpelt hen forsvandt. I al fald skulle det dreje sig om 5-6-7 pct., der ikke nåede frem til normal tid. Det er vi i al fald nogle der har kendskab til. Jeg kan som eksempel nævne et brev, sendt fra min egen hjemby, fra Ålestrup, selvfølgelig rettidigt indleveret, bilen kører til Hobro, toget kører til København, men brevet kommer ikke ud dagen efter. Hvad det egentlig er, der er galt her, er nok svært at finde ud af, men jeg vil alligevel spørge ministeren, om ministeren er klar over det problem, jeg nævner her. Om der er et problem, kan diskuteres, men i alle tilfælde sker der en forringelse af servicen, som vi absolut ikke havde troet kunne ske i vor rationaliseringstidsalder.

[Holmberg]

Jeg gætter på, at der under udvalgsbehandlingen nok bliver drøftet bl. a. bladtaksterne, men her gælder det jo også, at forslaget for så vidt er en videreførelse af den politik, som blev gennemført ved ændringen af postloven den 1. november 1977

På venstres vegne kan jeg tilsige velvillig udvalgsbehandling.

Burgdorf (KF):

Ja, man kan vel ikke bruge det udtryk, at man kan sætte sit ur efter, når vi skal have nye posttakster, men det sker i hvert fald med regelmæssige mellemrum. Det er sikkert rigtigt, som hr. Holmberg sagde, at det er inflationen, som er skyld i det. En stigning må komme, hvis man nogenlunde skal have dækket udgifterne inden for postsektoren.

Det er nu ikke med særlig stor begejstring, vi modtager dette lovforslag, for vi ved, at så er der igen lagt en byrde på befolkningen. Nu gør det ikke så meget for dem, der skal skrive private breve. Det er meget værre for de erhverv, som bruger postbesørgelse meget. Her bliver det en tungere byrde.

Det er selvfølgelig et prisværdigt mål, man har inden for post- og telegrafvæsenet, at der skal være økonomisk balance i det; det vil vi da også nok være med til. Men nu er det jo sådan i en forretning almindeligvis, at man er nødt til at afpasse sine udgifter efter sine indtægter. Her kan man jo gøre det modsatte. Man kan sætte højere takster på og på den måde få indtægterne, så det kommer til at passe. Jeg har en formodning om, at man nok vil rationalisere; det har man da gjort inden for postsektoren, men jeg tror, der er mere at hente dér, og det vil jeg gerne være med til at grave lidt i under udvalgsarbejdet. Det er jo en kendsgerning, at postvæsenet bliver dyrere og dyrere, men det er også en udbredt opfattelse i befolkningen, at servicen bliver ringere og ringere; det går den forkerte vej med begge dele.

Jeg tror, der er ikke så få ting, vi skal have kigget på i dette udvalgsarbejde, som nu tager sin begyndelse, og vi vil da gerne gå ind i et positivt arbejde med disse ting, men vi vil se kritisk på en hel del af det.

Birgith Mogensen (CD):

Vi kan i CD ikke blive særlig oprørte over, at posttaksterne lejlighedsvis forhøjes i

takt med den øvrige prisudvikling. Vi må dog forudsætte den ene ting, at det nu efterhånden må være slut med postvæsenets serviceforringelser. Enkelte detaljer vil vi gerne drøfte under udvalgsarbejdet, og herunder vil vi naturligvis også have besked om de øvrige påtænkte takstforhøjelser, som ministeren har bemyndigelse til at foretage rent administrativt.

Vi kan i øvrigt tilsige vor medvirken til et hurtigt og velvilligt udvalgsarbejde.

Margrete Auken (SF):

Selv om der blev bedt om, at man ikke kritiserede, og det tyder på, at alle kritiserer servicen, så vil jeg gå videre i kritikken, ræn tilføje, at det er ikke besparelser eller rationaliseringer, vi skal have frem. Jeg tror, der kan anføres meget rimelige grunde for at forhøje taksterne, simpelt hen som følge af den almindelige prisudvikling. Men samtidig er det sikkert rigtigt, som flere har sagt, at en portoforhøjelse vil være mere end almindeligt upopulær og give anledning til megen vrissenhed, også mere end andre prisforhøjelser gør. Den almindelige fornemmelse er, at postvæsenet er et af de væsener, der ikke fungerer mere. Det er ikke, fordi postbudene ikke slider, men fordi der er for få af dem. Det er i hvert fald deres egen forklaring, og derfor kan jeg ikke forstå, hvorfor andre er i tvivl om, hvad det er, der er i vejen. Servicen er af den grund blevet dårligere.

De fleste mennesker oplever samtidig, at det er omsonst at protestere. Der er en udbredt fornemmelse af, at nu går tingene bare baglæns på grund af tidernes ugunst, og kun få tror, at det kan nytte noget at protestere eller på anden måde give udtryk for forventninger om, at udviklingen kan køres ind på et andet spor.

Postvæsen og portopriser kan umiddelbart forekomme som noget, der hører hjemme i småtingsafdelingen, men for masser af mennesker er det et af de steder, hvor man daglig mærker, at nu er det forbi med at tage menneskelige hensyn. Nu har vi ikke mere råd til den form for uproduktiv service, som vi tidligere har haft. Hvis bare erhvervslivet får deres post til tiden – og det har man jo sørget for at det gør ved den underlige særbehandling, der i hvert fald i København blev indført, da væsenet rationaliserede, som forrin-

[Margrete Auken]

gelsler populært kaldes – ja, så må alle andre vente.

Vi andre får ikke vores post eller aviser før langt op ad dagen, og breve er, som det blev nævnt, jævnlige forsinket i dagevis. Samtidig bliver postbudenes ruter og tider så stramme, at ingen smidighed længere er mulig. Det er slemt for budene, men det er altså også slemt for en hel masse mennesker, især gamle, som havde deres sikre, daglige kontakt med omverdenen gennem postafleveringen. Der er blevet hjulpet med mange småting tidligere, det ved jeg, det har folk glædet sig over, og de mangler det nu. Der har været tid til det, man godt kunne kalde livsnødvendig hyggesnak, men effektivt var det jo ikke efter dette mærkværdige samfunds forestillinger om effektivitet.

En portoforhøjelse burde kunne forenes med serviceforbedringer. I øjeblikket er hele foretagendet langtfra nogen underskudsforretning. Det er rimeligt, at man vil sikre, at det heller ikke bliver det, men det ville være godt, om det nok så meget var andre hensyn, der var tungtvejende for en sådan institution, end netop om økonomien var perfekt.

Jeg tror såmænd, folk ville finde sig i en lidt større forhøjelse, hvis det vitterlig betød forbedringer, og det vil først og fremmest sige flere folk i arbejde.

Endelig kunne man forestille sig, at nogle af de penge, der bruges til at skabe beskæftigelse, blev givet til post- og telegrafvæsenet, hvor arbejdspladser er billige, og hvor penge bliver hos os selv.

Socialistisk folkeparti forbeholder sig sin stilling, indtil disse ting er drøftet igennem, og indtil vi har set, hvilke følger forslaget får for dagbladene. Det er jo netop de små dagblade med den snævre økonomi, der rammes af den slags forhøjelser.

Karl Møller (DKP):

Det er jo, som det allerede er sagt, en traditionel takstforhøjelse, vi her skal tage stilling til, og traditionen tro kan jeg allerede nu afsløre, at mit parti nok vil gå imod.

Denne forhøjelse rammer en af de vigtigste offentlige servicefunktioner, en funktion, som er fælles for os alle, postbesørgelsen. Det er den service, om hvilken man i sin tid sagde, at den skal bringe posten fra dør til dør fra dag til dag. Ak ja, kan man sige, der

var engang. Det er desværre gået sådan, at i takt med de forhøjelser, der er sket af taksterne, er servicen over for en stor del af befolkningen blevet ganske stærkt forringet. Det er ikke i særlig høj grad gået ud over bycentrene, hvor man har forretningskvartererne, hvor man har de offentlige institutioner placeret; dér har man stadig væk mange steder, i hvert fald i de store byer, to postbesørgelser daglig. Derimod er postbesørgelsen ganske enkelt blevet elendig i mange landkommuner og også i de større byers forstæder.

Jeg har det selv inde på livet dagligt. Jeg bor i et udkantområde til Ålborg, 6–7 km udenfor, det hører ikke under selve hovedpostkontoret i Ålborg, og jeg er altså udsat for, at når posten kommer til Ålborg, så fortsætter den del, som jeg gerne skulle have del i, til Frederikshavn, hvor man sorterer den, og så ryger den retur til Ålborg igen. Den københavnske morgenavis, som jeg abonnerer på, får jeg mindst 2 dage om ugen 1 dag for sent og ofte også 2 dage for sent. Det kan ikke være rimeligt, at mange skal udsættes for den slags forringelser.

Vi kan heller ikke acceptere den almindelige borgerlige tankegang – og nu hørte jeg den socialdemokratiske ordfører sige noget af det samme – at så vigtige servicemæssige funktioner, som gerne skulle være til lige stor gavn for hele befolkningen, nødvendigvis altid skal betragtes med forretningsmæssige øjne, skal betragtes som virksomheder, som helst skal give overskud og i det mindste under alle omstændigheder balancere.

Vi kan altså ikke sige god for disse forhøjelser, og vi tror ikke, at det udvalgsarbejde, som vi selvfølgelig vil detage aktivt i, kan ændre denne opfattelse ret meget.

Ole Vig Jensen (RV):

Da mit partis ordfører, hr. Bolvig, ikke kan være til stede, skal jeg sige, at det radikale venstre er enig med regeringen i, at vi må forsøge at leve op til målsætningen om, at vi skal opretholde økonomisk balance i postsektoren, idet vi netop klart skelner imellem den side af trafikministeriets virksomhed og så den målsætning, vi i øvrigt har sat op vedrørende takspolitikken på trafikområdet inden for DSB. Også af den årsag kan vi alt-

[Ole Vig Jensen]

så på området her medvirke til, at dette forslag gennemføres.

Vi ville også være utilfredse med, at postservicen skulle forringes yderligere. Jeg er i øvrigt enig i de bemærkninger, der er faldet fra de forrige ordførere om dette spørgsmål. Vi vil i øvrigt også gerne diskutere, om det skulle være muligt yderligere at forbedre servicen. Det er årsagen til, at vi har bedt arbejdsministeren om at undersøge mulighederne for en eventuel ekstra ombæring i forbindelse med beskæftigelsestilbudene, specielt i forbindelse med de langtlidledige.

Vi tror i øvrigt, det er nødvendigt nærmere at undersøge ansættelsesbetingelserne for postvæsenets ansatte, om ansættelsespolitikken er rigtig, og om den er tilfredsstillende. Vi beder om, at det bliver gjort undervejs under behandlingen af dette lovforslag.

Flygaard (DR):

Fra retsforbundets side vil vi gerne være med til at se på det foreliggende lovforslag. Det er retsforbundets opfattelse, at brugerne af de enkelte serviceydelser i alle tilfælde skal betale for den ydelse, de får. Der må derfor være balance også i postsektoren.

Vi vil derfor gerne allerede nu spørge ministeren, hvad taksterne på de af ministeren foreslåede områder for forhøjelse skal være, hvis omkostningerne skal dækkes, idet vi godt vil tilføje, at vi selvfølgelig er klar over, at der må udøves et vist skøn med hensyn til fordelingen af det, man normalt kalder de faste omkostninger.

Der er et område, hvor der gennem takstpolitikken ydes betydelige subventioner til et enkelt erhverv, nemlig dagspressen. Man må også erkende, at der finder en forskelsbehandling sted mellem de blade, der kan benytte postvæsenet, og de blade, der rent faktisk ikke kan benytte postvæsenet som forsendelsesvej. Der skal ikke være tvivl om, at retsforbundet ikke kan acceptere en sådan indirekte tilskudspolitik.

Vi vil også gerne give udtryk for, at vi ikke kan acceptere den forringelse af servicen, der har fundet sted inden for postsektoren. Vi mener faktisk, at den er for dårlig i dag. Vi vil gerne i denne forbindelse gøre opmærksom på, at når vi er nået dertil, hvor vi er nået i dag, så hænger det formentlig sam-

men med, at man ikke helt ud har gjort sig klart eller har villet erkende, at med den tekniske udvikling, der har fundet sted, er det gået således, at de mekaniske ydelser har man kunnet holde nede i pris, men hvor det har drejet sig om ydelser med et væsentligt indslag af menneskelig arbejdskraft, har det samme ikke kunnet lade sig gøre. Det har man ikke villet drage konsekvensen af.

Men som nævnt vil vi da gerne være med til at se på forslaget i skatte- og afgiftsudvalget.

Keld Larsen (VS):

Det har længe været en kendsgerning, ikke mindst for de ansatte inden for P&T, at P&T ligesom alle andre virksomheder i dette samfund skal køres som en solid forretning. Servicen må så komme i anden række.

Jeg tror, dette er blevet skærpet kraftigt her under krisen. Det er tydeligere og tydeligere, at der bliver strammet rundt omkring. Det er tydeligere og tydeligere, at der er mere og mere at lave for det enkelte postbud, osv. osv.

Jeg tror, det er på den baggrund, man skal se de mange offentlige reaktioner, der har været, skarpe fordømmelser i dagbladsledere, skarpe fordømmelser ude hos kunderne af den service, de bliver præsenteret for. Utilfredsheden har bredt sig og er for mange daglig kost; jeg tror, mange er utilfredse i det hele taget med det serviceniveau, der er inden for P&T.

Men det er ligesom ikke kommet frem i debatten, at en af årsagerne til denne forringelse af servicen er de rationaliseringer, vi har set flere af inden for de sidste par år, lad mig bare nævne rationaliseringen inde på postgirokontoret, hvor adskillige hundrede damer blev bortrationaliseret, den såkaldte PO 75-rationalisering i brevbærerleddet, hvor det ganske vist var meningen at rationalisere en del mere væk end det, man opnåede, men hvor resultatet dog blev, at man nedskar antallet af brevbærere, idet man fjernede en af ombæringerne til almindelige husstande, netop det led, hvor almindelige mennesker har gavn af postvæsenet, medens man opretholdt 2 ombæring i de såkaldte erhvervsdistrikter, det vil sige dér, hvor mere end 25 pct. af husstandene falder ind under kategorien erhvervsvirksomhed. Det er den måde, det er

[Keld Larsen]

foregået på, og jeg tror, det er det, der er årsagen til den megen utilfredshed. Bag alt det her ser vi klart og tydeligt forretningsmekanismen slå igennem som årsag til forringelserne. Jeg tror også, det er på den baggrund, man skal se den megen utilfredshed, der har været blandt de ansatte inden for P&T, ikke mindst i brevbærerleddet, hvor vi oplevede strejker, protestresolutioner osv. over for den førte politik.

VS er altså imod selve målsætningen for P&T, dette at regnskaberne skal balancere, som der bliver sagt, for realiteten bag det er jo, at P&T skal give overskud. Regnskabet for 1977 gav et overskud på 96 mill. kr., et overskud, der er gået tilbage til statskassen, som altså ikke er blevet brugt til at forbedre servicen, og som ikke er blevet brugt til at ansætte flere inden for P&T. Det viser tydeligt, hvilken vej vinden blæser, og jeg tror også, det er det, der ligger i dette lovforslag, hvor der er lagt op til, at den enkelte sektor, i dette tilfælde postsektoren, der giver ca. 340 mill. kr. i underskud, nu skal rettes op, sådan at den balancerer. Jeg vil i den forbindelse gerne spørge ministeren, hvad der skal ske med det overskud, der er i telesektoren, om det skal gå tilbage til statskassen, eller det skal bruges til at forbedre servicen inden for P&T.

VS kan ikke nøjes med bare at kigge på P&Ts regnskab, som det bliver gjort i lovforslaget, og så være med til over en bred kam enten at sætte taksterne op eller også sætte dem ned eller lade dem være uændrede. For VS er det afgørende at dykke ned i de enkelte poster på regnskabet for at se, om de balancerer, og se, hvad der egentlig ligger bag, om den service, der er tale om, kommer almindelige mennesker til gavn, eller om det er en service, som først og fremmest er til gavn for erhvervslivet.

Nogle af de poster, der bliver nævnt, kan vi ikke tage stilling til, fordi vi mangler tal om dem. Jeg vil f. eks. spørge ministeren – ministeren behøver selvfølgelig ikke at svare her, det er noget, vi kan arbejde med i udvalget – hvor store de rabatter er, som gives på forsendelser i et vist antal, og jeg vil spørge, hvorfor man vil forhøje rabatterne, således at en del af det, man henter ind på de generelle takstforhøjelser, bliver overført til denne sektor; det er noget med 13 mill. kr. Altså hvorfor vil man føre den politik, når det er en

kendsgerning, at rabatterne i forvejen er store og er med til at belaste budgettet? Jeg vil endvidere spørge, hvor stort et underskud distributionen af de adresseløse forsendelser giver, og hvordan regnskabet er for bogpaker, især fra Lademann, om det giver overskud eller underskud.

Endelig vil jeg spørge, om forslaget om 10 pct.s forhøjelse for almindelige brevfor- sendelser, der klart er den største post og derved kommer op på 95½ mill. kr., er udtryk for, at der er underskud på den konto, eller det netop er udtryk for, at man vil hente pengene ind på den måde ved at lade almindelige mennesker betale gildet i øvrigt.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg vil gerne indledningsvis sige tak for den helt overvejende positive, men også kritiske holdning til lovforslaget, der er kommet til udtryk fra ordførernes side. Jeg er selvsagt parat til at besvare de spørgsmål, som måtte blive udestående efter behandlingen her i dag, i folketingets udvalg om offentlige arbejder.

Men jeg vil gerne slå fast, at også med de takstforhøjelser, der lægges op til i dette lovforslag, har vi sammenholdt med de lande i Europa, som vi normalt sammenligner os med, immervæk et lavt takstniveau. Jeg synes, det er værd at lægge mærke til, og det er også værd at lægge mærke til i relation til den kritik, der har været rejst fra flere ordføreres side med hensyn til serviceforringelser, som jeg godt vil vende tilbage til om lidt.

Hr. Glensgård spurgte, hvad der var årsagen til den meget store stigning i underskuddet for bladporto. Nu har jeg ikke tallene umiddelbart ved hånden, men jeg mener ikke, det er en stigning af den størrelsesorden, som hr. Glensgård lægger op til, men jeg vil gerne vende tilbage til det i udvalget og gøre rede for de elementer, der har været årsagen til underskuddet specielt på det område.

Hr. Glensgård stillede også spørgsmål om, hvad tidligere trafikministre har lagt op til med hensyn til postlove, og der blev nævnt spørgsmålet om, hvorvidt der heri lå noget om en postgirobank. Nej, det, der lægges op til her, er takstforhøjelser og ikke et oplæg til en postgirobank eller noget nyt inden for det område.

[Ministeren for offentlige arbejder]

Der har i en række ordføreres taler været en kritisk holdning over for postvæsenets service, og man har talt om serviceforringelser. Må jeg i den forbindelse gøre opmærksom på, at den servicemæssige målsætning for eksempelvis besøgelse af breve og postkort fastsætter, at mindst 95 pct. af de på posthusene og i bybrevkasserne inden kl. 17.30 til postbesøgelse afgivne forsendelser for landet som helhed skal være fremme til omdeling den følgende hverdag. Denne målsætning har man i alt væsentligt kunnet leve op til, men selvfølgelig er jeg indstillet på fortsat at forbedre den.

Om postvæsenets service kan jeg i øvrigt sige, at postvæsenet er meget opmærksom på udviklingen, hvad angår postbesørgelsens kvalitet, og har med henblik på det iværksat en række aktiviteter såvel indad mod postvæsenets udførelse af forretningerne som udadtil mod kunderne. Bl. a. er der internt i postvæsenet nedsat et særligt kontaktoorgan mellem poststyrelsen, distriktsmyndighederne og postkontorerne med henblik på at gennemføre en koordineret indsats til forbedring af kvaliteten, ligesom der er blevet opbygget et særligt kvalitetsmeddelelssystem, hvorigennem meddelelser om fejldirigering af forsendelser m. m. skal kommunikeres. Eksternt har der været afholdt møder med en række erhvervsorganisationer med henblik på at få et indtryk af deres opfattelse af problemets omfang. Postvæsenet er altså meget opmærksom på de forringelser, der måtte være sket.

Samtidig skal man huske, at der på én og samme tid ofte stilles krav om to ting, nemlig både rationalisering og besparelser. Men kravene om rationalisering og besparelser fører let til en forringet service rundt omkring i de mindre samfund. Disse modstridende interesser skal man søge at opveje imod hinanden, og det er et spørgsmål, postvæsenet også i høj grad er opmærksom på.

Men når ordførerne nu i vid udstrækning har beskæftiget sig med de eksempler, der har kunnet findes på serviceforringelser, fejlforsendelser osv., vil jeg gerne gøre opmærksom på de ting, der taler i den modsatte retning. Eksempelvis er den motorisering, der er blevet gennemført i løbet af de sidste 5-10 år, hvad angår landpostvæsenets område, i virkeligheden en serviceforbedring, fordi posten derved er i stand til at tage større forsendelser med end før. Jeg kan også nævne,

at postvæsenet det sidste år har stillet og de to næstfølgende år vil stille bevillinger til rådighed til forsøgsvis længere åbningstid på forskellige postkontorer rundt i landet med henblik på at få et indtryk af, hvordan behovet egentlig er for at udnytte en bedre service, som postvæsenet måtte kunne stille til rådighed i form af åbning i aftentimerne.

Må jeg endvidere gøre opmærksom på, at en af flaskehalsene hos postvæsenet er Postbanegården her i København, som er fra 1931, og hvor postfordelingen foregår. Der er i høj grad en forbedring undervejs, og det har den været længe. Dette skyldes ikke mindst, at ved de besparelser, vi i årenes løb har foretaget her i folketinget, er heller ikke postvæsenet gået ram forbi. Men i løbet af 1979 regner man med at kunne tage en ny postbanegård i brug, og det er selsagt noget, der også vil kunne bidrage til en serviceforbedring med hensyn til at få posten bragt hurtigt frem.

Der er blevet rejst en række spørgsmål i henseende til, hvor meget de forskellige postbesørgelsers områder – især de områder, hvor ministeren rent administrativt kan forhøje taksterne – skal forhøjes, for at de kan komme til at hvile i sig selv. Jeg skal ikke her gå ind i en detaljeret besvarelse, for jeg vil mene, det er spørgsmål, som i høj grad egner sig til besvarelse og nærmere drøftelse under udvalgsbehandlingen.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne gentage min tak for en overvejende positiv modtagelse af lovforslaget. Der er rejst en række kritiske synspunkter, og jeg vil bidrage mest muligt til at få uafklarede spørgsmål belyst under udvalgsarbejdet, således at vi forhåbentlig kan ende med en stor tilslutning til lovforslaget.

Glensgård (FP):

Nu sprang ministeren jo let og elegant hen over spørgsmålet om en postgirobank ved at sige: nu er det posttakster, vi diskuterer, og derfor skal vi ikke diskutere postgirobank. Derefter, sagde ministeren, vil jeg i øvrigt lade være med at diskutere posttakster, men gå over til at diskutere servicen hos P&T. Det diskuterer vi ikke i dag, vi diskuterer posttakster, det er jeg enig med ministeren i. Men socialdemokratiets ordfører, hr. Normann Andersen, tog selve serviceproblema-

[Glensgård]

tikken ind, og derfor var det selvfølgelig rimeligt også at tage fat på det.

Men da fru Margrete Auken kom ind på problemerne her og talte om brevforsendelser, følte jeg mig helt hensat til den tid, da Paulus sendte brevet til romerne og vurderede tidsfristen for, hvornår det nu ville nå frem. Det var engang således, at da linje 2 kom skrattende, rullende igennem Københavns gader, stod der en mand på bagperroren og sagde »god morgen« og klippede i éns billet. Det kunne man godt føle var rart og hyggeligt, men den tid er altså overstået.

Jeg ved godt, jeg kan blive udsat for lidt kritik af nogle af mine egne, når jeg nu siger, at jeg ikke føler, P&T skal have nogen kritik af deres postforsendelser. De fungerer ganske udmærket og ganske rimeligt. De angreb, som er kommet fra denne talerstol på P&Ts service, finder jeg både særdeles uheldige og urimelige. Hver eneste gang hører man, at den og den mand ikke har modtaget det og det brev, eller det er 3 dage forsinket, forstod jeg på kommunisternes ordfører fra Ålborg. Hver eneste gang har man sagt: ja men lad os se eksemplerne, lad os undersøge dem. P&T har selv sat undersøgelser i gang, hvor de har sendt flere breve af sted for at se, om de nåede frem til tiden. Det er da underligt: dem, man lige sender ind i undersøgelsen, de skal sgu nok nå frem . . .

Første næstformand (Erlendsson):

Hov, hov!

Glensgård (FP):

Undskyld, hr. formand! . . . de skal nok nå frem, men de, som man sender fra Valborg til Trine, når aldrig frem før 2, 3, 4, 5 dage senere. Hver gang, vi har bedt om de eksempler, har vi reelt ikke fået nogen.

Det er måske lidt af et chok for P&Ts embedsmænd, at jeg sådan stiller mig op og forsvarer dem, men jeg føler, det er en urimelig kritik. Om så brevet til moster Anna skulle blive en dag forsinket, hvad betydning har det? Hvis det er et vigtigt brev, der skal sendes af sted, må man ofre den porto, det koster at sende det som et ekspresbrev.

Dernæst må jeg tage fat i hr. Keld Larsen fra VS. Hr. Keld Larsen stillede sig op her og sagde: vi vil gå dybt ind i regnskaberne

og se på de enkelte punkter, hvorefter hr. Keld Larsen lidt senere sagde: ja, så er der et overskud på, jeg tror, hr. Keld Larsen sagde nogle og halvfjerds millioner kroner. Af det regnskab, der er tilgængeligt for folketinget, kan man såmænd sagtens se, at det er et fiktivt overskud, for som jeg nævnte, er der ikke taget hensyn til forrentning og afskrivning, eller i hvert tilfælde er rentesatserne og afskrivningssatserne lave. Men, sagde hr. Keld Larsen, hvad sker der så? Ja, nu sætter vi brevportoen op, og så er det alle almindelige mennesker – det undrede mig lidt, at man ikke hørte »den arbejdende befolkning«, der skal betale.

Dér vil jeg bede ministeren om at bekræfte, at langt, langt, langt den største del af de ganske almindelige breve selvfølgelig sendes af erhvervslivet. Det er kontoudtog, det er fakturaer, og det er en lang række andre ting. Det nytter såmænd ikke noget, at ministeren efterkom hr. Keld Larsens ønske om at fremlægge et nøjere regnskab, som hr. Keld Larsen kunne kigge i, for hr. Keld Larsen er ikke i stand til at vurdere det, det fik vi et tydeligt eksempel på. Nu er hr. Keld Larsen ny her, men jeg håber då, at vi i løbet af vores udvalgsarbejde kan overbevise hr. Keld Larsen om, at der altså er noget ikke engang nationaløkonomisk – det er jeg ikke i tvivl om at han ikke forstår – men driftsøkonomi, som han heller ikke har begreb om.

Keld Larsen (VS):

Jeg vil svare med at sige til hr. Glensgård fra fremskridtspartiet, at han åbenbart ikke hørte rigtigt efter, hvad det egentlig var, jeg spurgte om. Jeg spurgte ministeren, hvad der var baggrunden for den foreslåede forhøjelse af porto på almindelige breve på 95,5 mill. kr., som helt klart er den største af de forhøjelser, der er tale om, om ikke der er tale om, at netop almindelige breve bærer sig selv, ja, oven i købet giver overskud og således er med til at bære store dele af det underskud, der er på andre poster i regnskabet. Det var de spørgsmål, jeg stillede, og jeg forstår godt, ministeren gerne vil vente med at besvare dem, til vi tager dem op i udvalget, men det var, ligesom om dette synspunkt gik helt forbi hr. Glensgårds forståelse, og det må jeg selvfølgelig beklage.

[Keld Larsen]

Sagen er jo, at der på P&Ts budget er forskellige poster, som man udmærket godt kan dechiffrere ved at kigge på dem enkeltvis og så lave portoforhøjelser eller forhøjelser i det hele taget for de enkelte poster. Det, der er afgørende for VS, er naturligvis, som det også har været det for de andre ordførere i denne sag, at man ser på de enkelte poster og gennemfører forhøjelser dér, hvor de ikke bærer sig selv, men måske oven i købet giver underskud, så de kommer til at bære sig selv.

Dér er det vores klare opfattelse, at det især er erhvervslivet, man har tilgodeset, bl. a. med de rabatter, der er på masseforsendelser. F. eks. når det gælder de tryksager, som netop bruges i udpræget grad af erhvervslivet – det var det, hr. Glensgård var inde på med kontoopgørelser osv. – er det jo en kendsgerning, at den slags ting går som tryksager, der er jo ikke tale om, at man sætter et almindeligt frimærke på dem. Jeg kender selv til det, for jeg er tilfældigvis en af dem, der løber rundt med de breve til daglig, så jeg tror nok, jeg har lidt mere forstand på de ting end hr. Glensgård. Men lad det være, for det er alt sammen noget, vi kan tage op i udvalget, men det var altså det, der var afgørende for VS.

Dernæst vil jeg sige, at det heller ikke for os har været afgørende at pukle på P&Ts ledelse, det har været os fuldstændig ligegyldigt i denne sammenhæng. Folketingets opgave er at lægge de økonomiske rammer for den virksomhed, som P&T skal udøve, og så spørger vi, om de ekstra penge, man får ind ved disse portoforhøjelser, vil afføde, at P&T får flere penge stillet til rådighed bl. a. til at ansætte flere folk, så man f. eks. kan nedbringe den overarbejdskonto, man har, hvor der i alt for stor udstrækning er tale om overarbejde, som man udmærket godt kunne afskaffe og på den måde få ansat nogle flere. Men det er noget, der kræver nogle bevillinger fra folketinget, og det er det, der er vores opgave.

Hvad angår de mange forsinkelser, der har været tale om, tror jeg, jeg for en gangs skyld er enig med hr. Glensgård: det er utrolig få fejlforsendelser, der egentlig er tale om, i forhold til hvor mange breve der går hen over landsdelene. Men antallet er stigende, og jeg tror, det er det, offentligheden har været opmærksom på. Vores forklaring på denne stigning er altså de rationaliseringer og nedskæ-

ringer, som P&T har gennemgået inden for de sidste år. Det er det, der må vendes; det er det, der må gøres op med.

Ole Vig Jensen (RV):

Selv om ministeren altså kan regne med det radikale venstres positive medvirken til at få dette forslag ført igennem folketinget, har jeg i hvert fald et enkelt spørgsmål, som jeg gerne vil erindre om. Er ministeren indstillet på under arbejdet her også at se nærmere på personale- og ansættelsesforholdene? Det har sammenhæng med meget andet end takstpolitikken, men det har også sammenhæng med takstpolitikken. Jeg tror, det er et af de områder, hvor det ville være ønskeligt at gå lidt længere ind i diskussionen om en forbedring af postvæsenets service.

(Kort bemærkning).

Glensgård (FP):

For god ordens skyld: »Mod tåber kæmper selv guderne forgæves«.

Jeg forstår nu, at en af P&Ts medarbejdere ikke er klar over, at kontoudtog ikke kan sendes som adresseløse forsendelser eller sendes på andre måder end med normal porto. Det er groft. Efter en sådan bemærkning synes jeg, at P&T skal have en enkelt bemærkning med på vejen: man burde nok overveje, om ikke ansættelsesbetingelserne skulle tages op til fornyet overvejelse.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Hr. Keld Larsen var i sit indlæg inde på, hvem det egentlig var, der fik gavn af rabatter osv., og hvordan fordelingen var, at langt den største forhøjelse lå på brevene. Jeg vil gerne sammenfattende sige, at de forhøjelser, der er sket på de enkelte områder: på breve, på pakkerne, på de adresseløse forsendelser og alle de andre områder, naturligvis er et udtryk for en afvejning af, hvad de enkelte områder kan bære, i særlig grad i dette lovforslag i relation til det samlede provenu, som vi skal have ind for at være sikker på, at der kommer balance for post- og telegrafvæsenets vedkommende i 1979. Post- og telegrafvæsenet er jo en enhed, og det vil altså sige, at det kommer også til udtryk i forhold til, at telesiden har et betydeligt overskud og

[Ministeren for offentlige arbejder]

postsiden har et betydeligt underskud, men da post- og telegrafvæsenet er en enhed, må man naturligvis også anskue disse ting i sammenhæng.

Men man har foretaget en undersøgelse over, hvad det er for samfundsgrupper eller dele af det danske samfund der egentlig bærer det, når man foretager forhøjelser af posttaksterne. Denne undersøgelse viser, at for brevforsendelsernes vedkommende må 20 pct. betegnes som private brevforsendelser, mens 80 pct. af brevforsendelserne hidrører fra offentlige virksomheder og fra erhvervslivet. Det vil sige, at erhvervslivet naturligvis bærer en ikke ubetydelig del af den forhøjelse af posttaksterne, der her foreslås. Men efter de udtalelser, også jeg har lagt mærke til fra erhvervslivets side, har man forståelse for, at der naturligvis også skal være balance, hvad angår post- og telegrafvæsenet, således at der ikke, hvad der jo ellers ville være en realitet, bliver tale om forøgede udgifter for statens vedkommende.

Spørgsmålet om fejlforsendelser har også været inddraget her i anden omgang. Herom kan jeg sige, at omfanget af fejlforsendelser ligger på mellem $\frac{1}{2}$ og $\frac{3}{4}$ pct. af de samlede brevforsendelser. Det viser i virkeligheden, hvad det er for talstørrelser, vi taler om, når der sker fejl inden for postvæsenet, hvad der naturligvis gør.

Men uanset de fejl, der kan påpeges, og de serviceforringelser, som man har talt om i denne forbindelse, vil jeg da ikke forbigå hr. Glensgård, som jo nærmest her i dag holdt en hyldesttale til post- og telegrafvæsenet. Jeg synes ikke, man ved behandlingen af dette postlovforslag skal glemme, at vi her i landet i virkeligheden har et post- og telegrafvæsen med en serviceydelse, som ligger på et højt niveau, hvis vi sammenligner os med andre lande, som vi normalt kan sammenligne os med.

Hr. Ole Vig Jensen var inde på, at jeg ikke uden videre kunne tage det radikale venstres holdning her i dag til indtægt som støtte til lovforslaget, men at man i hvert fald først i udvalget skulle have en afklaring og en drøftelse af ansættelsesforholdene i post- og telegrafvæsenet, også hvad angår det fremtidige. Dertil vil jeg gerne sige, at ansættelsesforhold er et spørgsmål, som i givet fald skal tages op til drøftelse med finansministeren.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udvalget om offentlige arbejder. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v.
(Lovforslag nr. L 72. Fremsat 3/11 78).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Søren B. Jørgensen (S):**

Jeg kan kort meddele, at vi kan støtte forslaget om, at de regler, der gælder for nordiske statsborgere, hvad angår valg til kommunalbestyrelser og valgbarhed til danske kommunalbestyrelser og amtsråd, også kommer til at gælde i Grønland, og jeg kan sige til den højtærede formand, at man ikke for socialdemokratiets skyld skal henvise lovforslaget til udvalgsbehandling, idet vi vil være indstillet på en direkte overgang til anden behandling.

Pilgaard Andersen (FP):

Fra fremskridtspartiets side ser vi meget velvilligt på dette lovforslag og kan i det store og hele tilslutte os det.

Vi ser også med megen sympati på den foreslåede ændring af den kommunale valglov, som indebærer, at de nordiske – svenske, norske, finske og islandske – medborgere, som i mindst tre år har haft fast bopæl i Grønland, får stemmeret.

Vi kunne måske også have sympati for, at borgere fra EF-lande opnåede samme rettigheder. Selvfølgelig skulle de overholde det samme mindstekrav på tre år, men når vi er